

LIVHUSAREN

— tidning för
KUNGL. LIVREGEMENTETS HUSARER
och
LIVHUSARERNAS KAMRATFÖRENING

1/89

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid.
Sekundchefen har ordet	1
Wanäs mäss	2
Vad hände vid svensk/norska gränsen i Töcksfors 1940?	4
Rekryteringsområden, förläggings- och mötesplatser (del II)	5
Major Måns K Alexandersson in memoriam	6
Bror Munks memorial 1988	7
Bildkavalkad Jövn 2—6	8
En glad och välgörande afton i straffkolonin	13
Basketprov 1988	14
Djärvbataljonens kfö	16
En gruppchefs tankar utbildningsåret 88/89	17
Kära Livhusarer!	19
BD-pluton på K3	20
På förbandsplatsen JÖ 3	23
En dag i stan	25
Sjukvårdskedjan	26
Livhusar av gamla stammen	28

LIVHUSAREN

Tidning för livregementets husarer och kamratförening.

Ansvarig utgivare: Öv Göran Sjövall

Redaktionen: Mj Lars Pettersson, Kn Johan Törnqvist
Inger Ivhammar

Adress: "Livhusaren", K 3, Box 3, 546 01 Karlsborg

Tfn: 0505 - 855 00, 855 24.

SEKUNDCHEFEN HAR ORDET

Detta nummer av Livhusaren är medvetet försenat. Vi har velat avvakta genomförandet av en jägarbataljons KFÖ för att få bidrag därifrån och Försvarskommitténs (FK) delbetänkande 06—15.

Det är glädjande att vi detta år kunnat i huvudsak genomföra all planerad repetitionsutbildning för regementet. Det är **ett** resultat av det tillskott vårens tilläggsproposition avdelade för försvaret.

Vi har ånyo haft en bra åldersklass att utbilda. Resultatet är gott i förhållande till disponibla resurser. Som vanligt krävs dock en nyansering av detta omdöme sett mot kravet på ett bra krigsförbands förmåga. Disponibel tid och, för Göta signalbataljons del, utbildningsorganisationen m m medger inte den samträning av främst bataljonsförband som är en förutsättning för att de skall fungera väl. Även om utbildningen kraftsamlas till de olika förbandens huvuduppgift är utbildningsuppdragen så omfattande att allt som borde göras inte hinns med. Vid KFÖ m m måste därför bli kompletterande utbildning och omskolning ske. Omfattningen av repetitionsutbildningen blir därför av avgörande betydelse för krigsförbandens status.

Under vårens FU 88-arbete har vi inte behövt argumentera för regementets fortsatta existens. FK delbetänkande ger inte heller anledning till oro i det stycket. Mot bakgrund av att jägarbataljon Syds värde ifrågasatts, att förslag väckts att dess utbildning skall förläggas till I 2, I 12 och I 15 (senare endast till I 2 och I 12) samt att UndS skall utvecklas till en funktionskola för främst underrättelse- och säkerhetstjänst är det främst

dessa frågor vi arbetar med.

Vi anser, stödda av MB S, V, Ö och B, att jägarförband är operativt motiverade, vidare att de inte nödvändigtvis behöver organiseras i bataljonsenheter och att deras organisation och utbildning skall anpassas till "beställarens" behov. Det tar 5—10 år att lära sig utbilda och hantera jägarförband. Vi kan det idag vid K 3! Vi anser vidare att det finns lokalmässiga förutsättningar att driva den utbildningen parallellt med fördundkompani-, MP- och fördelningsstabsbataljonsutbildningen m m. Vi agerar för ett handlingsfrihetsbeslut vad gäller K 3 utbildningsuppdrag i väntan på studieresultat och försvarsbeslut 1991.

I fallet UndS har det varit fråga om att utveckla dagens skolorganisation mot en större funktionsenhet. Dess slutliga utformning är idag inte känd.

I de här frågorna har FK delbetänkande inte gett några svar eller anvisningar. Det var väl heller inte att förvänta. Vi är idag alltså fortsatt osäkra på hur vår framtid i detalj ser ut, men vi arbetar vidare på att lägga den tillräta. Vår förhoppning är att det som blir kvar efter FU 88 eller snarare efter 1991 års försvarsbeslut skall vara bra såväl vad gäller krigs- som grundorganisationen och därmed bidra till ökad arbetstillfredsställelse.

Ryttmästare Måns Alexandersson hade som alla husarer ett varmt intresse för sitt regemente. Måns fick inte uppleva upplösningen på försvarets ekonomiska kris. Måns, en legend redan i sin livstid, gick bort lugnt och stilla, saknad av många, 1989-04-06.

Wanäs mäss

av Tage Rosell

Lt Björn Carlsson, FA/Lt Leif Joansson, Kn Tony Grepp.

Foto: Karlsborgs Museum

Nuvarande mässbyggnad uppfördes 1884 sedan det s k Wärdshuset brunnit ned. Mässllokal har funnits på Carlsborg i någon form, ända sedan fästningsbyggnationen påbörjades. Gården Sälleviken låg på den plats nuvarande Chefsbostaden står och i Bondehuset var "Tracteurs Huset" inrett.

1822 blev "Wärdshus af timmer, på stenfot under tegeltak", uppfört. Wärdshuset var troligen beläget något söder om den nuvarande mässbyggnaden. I Wärdshuset var mathållning och utskänkning ordnad för befälet, men även för manskapet fanns utskänkningslokal i källarvåningen. Wärdshuset revs 1874.

1872 uppfördes "Nya Wärdshuset" på nuvarande mässbyggnadens grund. I den nya byggnaden hade officerare och underofficerare lokaler men det fanns även lokaler upptagna för "Krigsministern och Generalbefälhafvaren". Generalssålen fanns som en officiell mottagnings- och sammanträdeslokal, att i ev krigsfall användas av "Krigsministern och Generalbefälhafvaren" (motsvarande vår tids överbefälhavare).

Nya värdshuset brann natten till den 25 november 1883 i samband med en officersbal. Branden utbröt på vin-

den. Balgäster och personal fick i all hast utrymma byggnaden som brann ner till grunden. Heroiska insatser gjordes för utrymning och släckning. Flera personer belönades för sina insatser vid branden. Ingen människa kom dock till skada. Att det skulle varit en hitkommenderad norsk officer som med sitt damsällskap nått sådan hetta att branden härav uppstått får tillskrivas "jakten på syndabok". Kommendantförhör, som hölls omedelbart efter branden, kunde inte fastställa hur den utbröt.

Intill dess nya mässllokal byggts upp tjänade troligen bl a nuvarande motionslokalen i Slutvärnets östra del, som provisorisk mäss. Tidigare hade Volontär- och Underbefälsskolan haft mässllokal i östligaste delen av Slutvärnets.

1884 var ritning, projektering och förberedelser klara och uppbyggnaden av "Garnisonshotellet", nuvarande mässbyggnaden, var klar 1875. Byggnaden hade dock namnet "WÄRDHUS" under några år. I Garnisonshotellet inrymdes officers- och underofficersmässar i bottenvåningen. Underofficersmässen inrymdes i norra delen av byggnaden. På andra våningen

fanns hotellet, under en tid benämnt Karlsborgs hotell och "En våning för generalen" (nuvarande smårum, Generalssalen jämte ett rum till vänster om korridoren till Generalssalen). Från året 1937 kan vi notera att 30 kronor/månad utbetalades som lön till den som bar in all den ved som erfordrades till kakelugnar och spisar i mässarna och hotellet. På museet finns ett foto från ett bröllop år 1906 som visar en del av Generalssalens interiör. En interiör som tyvärr skingrades när Karlsborgs roll som "Reservhuvudstad" var till ända. På tredje våningen fanns bl a ett par lägenheter.

1943 då Apotekshuset, nuvarande UndS, friställts genom att apoteket flyttat ut från fästningen fick underofficerarna mässlokaler där. Hela byggnaden fick 1943 en genomgående renovering som bl a innefattade centralvärme och vatte. De flesta kakelugnar togs då bort.

Garnisonshotellets norra del behövdes främst under krigsåren som inkvarteringsrum. Generalssalen utnyttjades som officersmässens balsal men användes även av kommandantn som officiell mottagnings-sal vid särskild representation.

Vid officersbalerna satt musiken på den lilla läktaren i norra delen av Generalssalen. Det mellersta sällskapsrummet hade genom spiraltrappa förbindelse upp till "Vindslokalen" som var speciellt uppskattad av kadetter, yngre officerare och deras damsällskap. Vindslokalen hade s k svärmarhörnor för de unga tu.

Under 1960-talet nedlade dåvarande regementschefen, överste Ingemar Bratt, särskild omsorg för att mässen skulle bli trivsam och representativ. Att Generalssalen och intilliggande sällskapsrum gavs en liten renovering år 1967 och ägnades särskild omsorg var naturligt med hänsyn till den historiska bakgrunden.

Fortifikationsförvaltningen hade stora problem att bemästra under den stora reparationen 1977—79. Det bärande bjälklaget mellan första och andra våningen var i princip avrutet i väggarna ända in på insidan.

Underofficerarnas mäss flyttades över till nuvarande mässen 1979.

1979 var Garnisonshotellet en passerad epok och det nya namnet blev Personalmässen. Personalmässen gav alla försvarsanställda möjligheten att bl a äta den dagliga lunchen på mässen. Garnisonshotellet hade gett hitkommenderat befäl möjligheten att få bostad på fästningsområdet. I Garnisonshotellets källare, med ingång på östra sidans mitt, var en liten blomsterhandel belägen från 1930-talet. Hos "Kalle i källaren" kunde man köpa blommor, frukt och grönsaker ända in till 1965 då affären upphörde. Karl Johansson var en serviceinriktad affärsman, som drev sin lilla affär till allas uppskattning.

Trevliga fester hålls fortfarande på mässen. Här från regementets högtidsdag 1988.

Foto: Karlsborgs Museum

Det var emellertid så att de olika förbanden hade "egna" mässar under olika perioder eftersom det ofta var trångt om utrymme i Wårdshuset, senare Garnisonshotellet. Det finns alltså flera lokaler på Vanäshalvön som under kortare perioder varit mässar.

Anm. Kommendant utsågs första gången enl go 6/4 1831. Kommendanten hade överstegrad 1888—1904, men var 1904—1928 generalsperson. De första kommandanterna hade majors grad. Majoren Lundström var den först utnämnde kommendanten på Wanäs fästning (sedan 1832 benämnd Karlsborgs fästning).

1878 ändrades stavningen av Carlsborg till Karlsborg — ett dåligt utslag av radikalism!

Kommendantskapet flyttade 1878 från sina lokaler i 2:a våningen av Slutvärnets mitt till Kommendantshuset, f d Konvalecentsjukhuset.

Vad hände vid svensk/norska gränsen i Töcksfors 1940, 13-14-15 april?

För snart 50 år sedan var förband ur K 3 med om ett "äventyr" som man kanske i dag, endast kan läsa om i historieböcker.

3 pansarbilsskvadronen ur III Kav bat, var färdigmobiliserad i Klagstorp, på bara två dygn, och sändes under fm 13 april till Värmland. Efter mellanlandning i Karlstad och Åmotfors, gavs där av Batc, major Gylengahm följande order: Utländsk trupp står i Töcksfors. Skv tar Töcksfors, avvärnar eller avvisar utländsk turpp. Detta innebar att skv med sina 114 man, däribland 3 PB 31, och med löjtn Sven v Essen som skvc och fanj Gustav Lundh som adj, gick stridsberedd mot Töcksfors. Under vägen kom det fram, att det var norsk trupp som fanns där, hårt trängd av, i Norge invaderande tyskar. Skv deltog i huvuddelen av avvärjningen av norsk trupp under dygnet 13—14—15 april. Ett komp ur I 2, kommer fram under söndagsmorgonen (14) och går i ställning för försvar vid Hån intill gränslinjen.

5 000 norska soldater, divisionen Erichsen, hade begärt hos den svenska regeringen att få gå på den svenska sidan om gränsen till Eda för att ta sej fram till Kongsvingers fästning. Detta hade avslagits av vår regering, och det enda gripbara förbandet, som kunde göra en insats, var de dagarna, just 3 PBskav, K 3.

1988 under sommaren och hösten har ett inspelningsteam ur SVR/TV i Stockholm, varit i Karlstad och Töcksfors och filmat och intervjuat, dels några av oss som var med på skv, dels civilbefolkningen. Även i Dalsland vid Pasetjärns skans, väster om Dals Ed och i Lysekil och Axvall, har filmning och intervjuer gjorts.

Dessa händelser kommer, efter redigering och klippning, att visas i svensk TV under våren 1989.

I april 1990, kommer förbandet ur I 2 (kompani Nordanskog) att ha en minnesträff i Töcksfors. Finns det intresse från vårt regemente att också närvara, så kommer det att ske en samling där, speciellt det manskap som då ingick i skv. För den skull EFTERLYSES namn och adresser till de medlemmar av 3 PBskv, III Kavbat, april 1940, som ännu finns i livet och är intresserade.

Ta kontakt med kapten Arne Gustavsson, Henrik Gjuatares gata 23 B, 541 45 Skövde, tel 0500-145 95 (dåvarande furir och vagnchef på kanonbilden), eller f disp Caj Fagerberg, Finnmyrsgatan 11, 654 69 Karlstad, tel 054-83 45 81 (kanonskytt på samma bil).

Du husar som var med, eller känner till någon som var där, hör av dej snarast.

Caj Fagerberg

Rekryteringsområden, förläggnings- och mötesplatser (del II)

av Bernhard Englund

1700-talet Under början av 1700-talet var Karl XII för-svar av Stormaktssverige övning nog. Carl XI förord-nings om ett regements- eller skvadronsmöte och tre kompanimöten per år föll i glömska efter krigsslutet.

1724 förordnade Kungl. Maj:t att regementet i fredstid skulle mönstras vart tredje år. Utöver detta skulle årligen ett regementsmöte om 10 dagar hållas. Regements-mötena hölls oftast kompanivis fram till finska kriget 1741. 1746 var första gången som mer än två kompani-er sammanfördes till ett ställe under fredstid.

De fyra Upplandskompanierna övade oftast vid Po-lacksbacken i Uppsala. Vidare övade kompanierna i Västerås, Kungsör, Mosås och Fägre Mo. Från 1768 byttes Fägre Mo mot Hofva. På dessa platser övade Lifregementet fram till 1780 då Utnäslöt vid Ströms-holm inköptes av kronan och blev anslagen till en som det hette evärdlig mötesplats.

1780 hade regementet fått sin ridskola vid Kungsör och mottog åtta elever och tretton remonthästar.

1782 började fotmötena. Dessa pågick sedan under större delen av 1800-talet. Kyrkparaderna blev av allt att döma besvärliga för Vadsbo kompani som frivilligt åtog sig 5 à 6 dagars kompanimöte på egen bekostnad i stället för kyrkparaderna. År 1783 övade för första gången hela Kungl. Lifregementet till Häst på Utnäs löt. Skvadronerna var på 103 ryttare och 100 hästar.

1791 delades det stora Lifregementet till Häst upp i tre kårer. Ryttarna blev 1796 husarer. Husarerna rekryte-rades nu från Närke, Västmanland och Västergötland. Förändringen bestod huvudsakligast i en uniformsför-ändring och delvis lättare beväpning.

1800-talet

Fram till 1834 bestod regementet av stab och åtta skvadroner om vardera 62 husarer. 1834 skedde omor-ganisation till stab och fem skvadroner om vardera 100 husarer. Skvadroner var från och med nu Lifskvad-ron, Örebro, Ö. Närkes, V. Närkes och Vadsbo skvad-roner.

På utnäs löt påbörjades rekrytmöten 1805, men det första ordinarie rekrytmötet ägde rum i Örebro 1812. Vanligen började dessa möten i Örebro och avslutades i Mosås. Truppen var inkvarterad i gårdar då kronan inte hade byggnader vare sig i Örebro eller Bosås.

Ett dagsprogram från 1829 kunde se ut så här;

Dagsprogram

0400	Revelj
0415	Rykt och fodring
0515	Vattning
0600—0745	Fotexercis
0800	Korum
0900—0930	Fotexercis
0945—1130	Sabel och pistolernas hanterande
1145—1200	Rykt
1230	Vattning
1500—1630	Fotexercis
1700	Sadling och packning
1800	Vattning
1930	Korum
2100	Fodring

Officerskåren lät på egen bekostnad uppföra ett ridhus i Örebro, vilket utthyrdes till kronan. Först 1862 byggde kronan eget ridhus.

Beväringsmöten började 1850 med 15 dagar á Sanna-hed. På 1860-talet började befälsmöte till häst, ca 14 dagar vid Mosås, sedan på Sannahed.

Regementsmötena hölls på Axvalla hed omväxlande med Utnäs löt från 1830. 1846 förlades regementmötet på Sannahed. Heden var mycket sank och trots täck-dikning ofta olämplig för kavalleriexercis, varför Ax-valla omväxlande med Ladugårdsgärde användes. Tältbottnarna förstärktes med grus och sten och kan än idag beskådas i orört skick, då ingen uppodling av den gamla lägerplatsen företagits. Sannahed var dock regementets egentliga mötesplats 1846—1904. Offkå-ren lät uppföra matpaviljong och stallskjul. 1891 upp-förde rusthållarna stallskjul åt husarhästarna.

1860 byggdes officersmässen. Den såldes 1905 till Hallsberg. Fram till 1870 bodde officerarna med se-kundchefen i spetsen i tält. Först 1870 började man uppföra små stugor. (Se bild)

En upprustning av lägret har påbörjats. Syftet är att så långt det är möjligt återställa Husarlägret vad gäller mark och växtlighet. Detta skall eventuellt komplette-ras med nya byggnader (officersstugor). 1987 komplet-terades lindallén vid norra infarten till lägret med 32 lindar.

1900-talet

År 1901 avskaffades indelningsverket. Ny härordning med allmän värnplikt infördes. Livhusarernas förläggnings- och uppställningslokaler i Örebro var hårt slitna och otillräckliga. Sannahed kunde mest lik-

nas vid en permanent bivack. Redan 1891 hade exercisskvadronen förlagts till Skövde. Manskapet hyrdes in i Bryggeriet Nordstjärnans arbetarkasern belägen vid Mörkekorset. Hästarna inrymdes i Hushållningssällskapets lokaler. Detta arrangemang betraktades som ett provisorium. Skövde stad ställde nu mark på Gärdhems herrgård till husarernas förfogande. 1905 var stallar och kasern inflyttningsklara. Kasernerna rymde 600 man och stallarna 700 hästar.

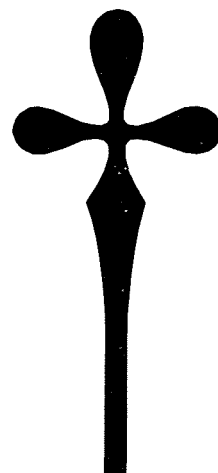
Inte mindre än 28 befälslagenheter inrymdes i de båda kasernflyglarna. På husarfältet eller heden övades volontärer och hästar. Sommarmarschern gick så småningom till Ransberg vid Örlen och Margretholm vid Stråken. 1956 lämnade Livhusarerna ryttarutbildningen, ca 25 befälshästar fanns dock kvar till 1 juli 1971.

Motoriserade spaningskadroner och militärpolis-kompanier utbildades efter avhästningen. Rekryteringen till dessa förband omfattade praktiskt taget hela landet.

1975 påbörjades en för de flesta smärtsam omställning till utbildning av jägarbataljoner.

Militärpolisutbildningen flyttades till K1 i Stockholm. De värnpliktiga rekryterades från och med nu från Skaraborg och Västsverige. Den 1 juli 1984 lämnade Livhusarerna Skövde av främst regionalpolitiska skäl. Från denna tidpunkt tog regementet över Karlsborgs fästning och där befintliga enheter, nämligen Göta Signalbataljon och Arméns fallskärmsjägare.

Major MÅNS K ALEXANDERSSON in memoriam

Vännen Måns K Alexandersson har lämnat oss. Han var till kropp och själ LIVHUSAR, hästkarl i ordets finaste bemärkelse och en verkligt god vän för sina vänner.

Måns började 1940 som officersaspirant vid Livhusarerna och trots många kommenderingar utom regementet såg man honom alltid som Livhusar. Vid vårt regemente fick han också börja utveckla sitt stora häst- och ryttarintresse. Han var en god ryttare och blev med tiden en mycket god utbildare av såväl hästar som ryttare.

För närmare 50 år sedan började vi träna tillsammans, bland annat i K 3:s kapplöningsstall under äldre vännen Gunnar Schildt. På vardagsmorgnarna under vintern började träningen ofta klockan 5 i ridhuset. Det var en hård och bra skolning för två unga officerare.

Det var alltid samma fläkt över Måns tävlingsritter vare sig det var på hoppningsbanan på Texas, i terrängen på Sans Souci eller på steeplechasebanan på Mamodshka.

Under många år — i olika befattningar — tjänst-

gjorde Måns som elev och lärare på Ridskolan på Strömsholm. Många är de elever — militära som civila — som han har utbildat till goda ryttare, kuskar och hästkarlar. Många kommer med tacksamhet ihåg honom såväl från Guda ridhuset som från Österängen och Utnäs löt.

På Gudhems Remontdepå såg man hur Måns verkligen trivdes. Blicken för unghästar och deras hanterande samt den känsliga handen kom verkligen här till sin fulla rätt. Harmoni i hela utbildningen av den unga hästen var hans ledstjärna.

Under senaste åren har Måns stora intresse varit Hästgymnasiet i Skara, en utbildningsgren som tillkommit till stor del genom hans medverkan. Här har han gjort en verkligt stor insats för hästsport och hästarnas rätta skötsel. Trots egna plågor de sista åren gav Måns aldrig tappt. I detta fallet var han en verklig föregångsman.

Nu har Måns gjort "Gevär in" för sista gången. Vi, hans vänner, "Skyldrar gevär" för LIVHUSAREN, hästkarlen och vännen MÅNS K ALEXANDERSSON.

BROR MUNKS MEMORIAL 1988

av Tony Grepp

Som ni kanske känner till genomförs här på InfSS (infanteriets stridsskola, Kvarn Borensberg) även utbildning av kavalleriofficerare.

I skrivande stund genomför sammanlagt 16 löjtnanter från K 1, K 3, K 4, I 22 och KA (markstridsledare och kustjägare) utbildning parallellt med infanterielever på krigshögskolans högre kurs (KHS HK). Målet med utbildningen är att eleverna efter kursen skall kunna tjänstgöra som plutonschef i fred och kompani/skvadronchef i krig. Vi har nu äntligen för första gången i InfSS historia fått en egen avdelning för Jägarna.

Ca 50 % av utbildningstiden genomförs tillsammans med infanterieleverna, övrig tid ägnas åt särskild taktik, stridsteknik, truppering m m med inriktning på jägarförbandens speciella uppgifter.

Hösten 1988 genomfördes genom jägaravdelningens lärares försorg en fälttävlan kallad "Bror Munks pris". Bror Munk af Fulkila, kavalleriinspektör 1915—17, testamenterade en summa pengar att förvaltas i Bror Munks ridskolefond. Fonden skulle bekosta ett pris åt svenska officerare vid ridskolans kapplöpningar. Detta utmynnade i att en hinderlöpning benämndes "Bror Munks Memorial". 1948 utnyttjades ridskolefondens tillgångar för första gången och tävlingar genomfördes t o m år 1968 då ridskolan lades ner. Därefter har tävlingen genomförts som en allsidig fälttävlan vid Kavallerifältövningar. Mellan 1983—1986 fick varje kavalleriförband ett pris var och tävlingen genomfördes förbandsvis.

Från och med 1987 är det åter igen en för kavalleriet gemensam tävling som årligen skall genomföras vid InfSS. Priset består av en silverpokal med Bror Munks Vapen inlagt. Vid årets upplaga segrade Kn Samuelsson, Livgardets Dragoner (K 1), vi gratulerar en god idrotts- och yrkesman.

I tävlingen, som genomfördes sammanhängande ca 6—7 timmar i högt tempo, ingick moment såsom punkt- och friorientering, underrättelsetjänst, överlev-

Kn Samuelsson K 1 (fd K 3)

nadsproblem, stridsuppgifter, pansarvärnstjänst, fältskjutning (ak 5, pistol, pansarskott, kulspruta), lerduveskytte m m. Efter tävlingen avnjöts en middag med tillhörande prisutdelning ledd av skolchefen överste Loo.

Avslutningsvis vill vi ge en senkommen hyllning till föregående års segrare (1987) Lt Lago-Lengqvist K 3. Nu gäller det för Husarerna tta ladda upp inför 1989 års tävling.

Resultat individuellt: 1. Kn Samuelsson K 1
2. Lt Andersson K 4
3. Fk Ottersten K 3

Lag: K 1 och K 3 på lika placering.
Vinnare efter momentseparation K 1.

Livhusarshälsningar från en broder i förskinnringen som utbildar morgondagens officer och utbildare.

BOKNYTT

Ny bok om K 3.

Under sommaren utkommer en så kallad populärläsutgåva av regementets historia. Boken som omfattar ca 80 sidor och är rikt illustrerad avhandlar också dagens utbildning, fästningens historia m m. Boken tilldelas anställd personal och kommer att finnas för försäljning bl a vid muséet. Priset blir ca 25:—

Bildkavalkad

Skademarkör Hansson.

Eldöverfall

Bärbärning under jövn 2.

Plutonchef FK Anders Svanström i tankar.

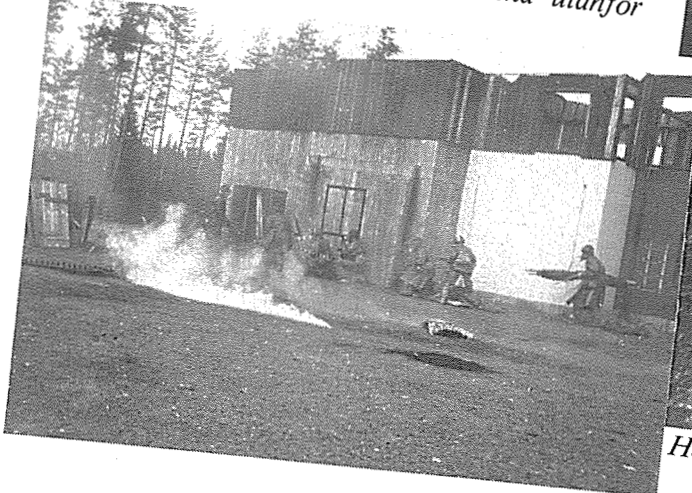
Ordergivning

Jövn 2—6

Skrid i bebyggelse — skurpt på Måsvicka utanför
Falkenäs.

Hej i stugan!

Skrid i bebyggelse under Jövn 3 inklusive övervakning.

Fordonsmekarna i full aktion med köplingsbyte.

Fu Nosiama...

Kokgröb Johansson 4. skv.

Överallt i skogen samt det juridiska stängslet.

Stridsdomare Mj Lundevall och Lt Johnsson (på cykel).

Strid i bebyggelse — skarpt på Mäntöcken utanför

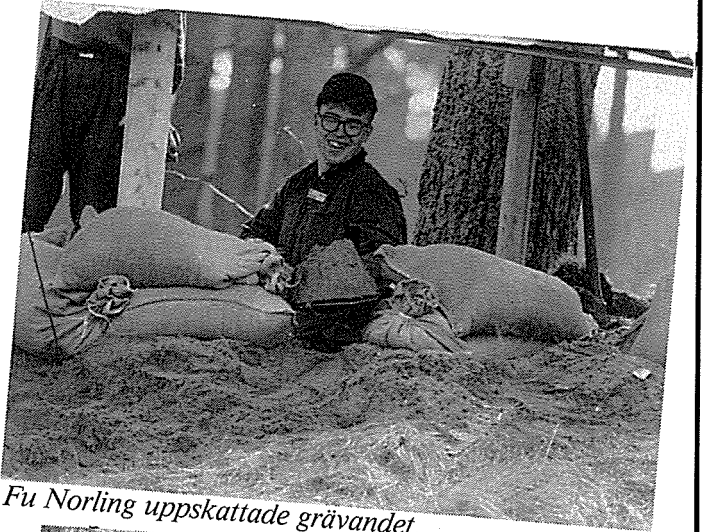

Väggvär nr 3, skv vid flygbasen.

Telegrafisterna Persson och Pendaro 4. skv.

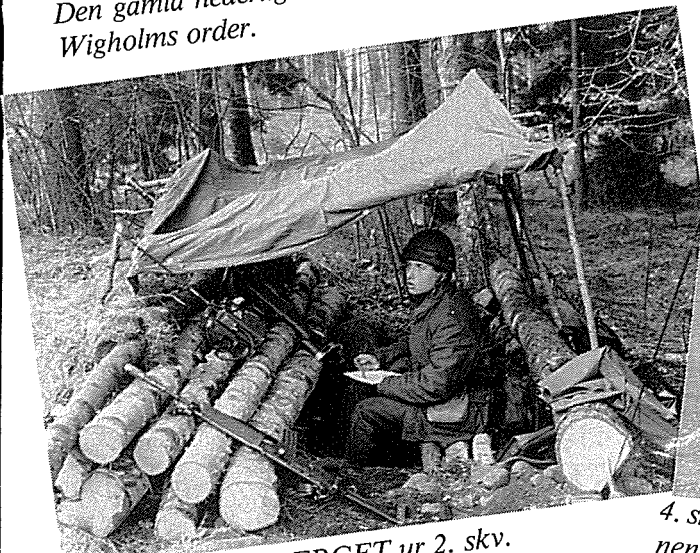
Fu Norling uppskattade grävandet.

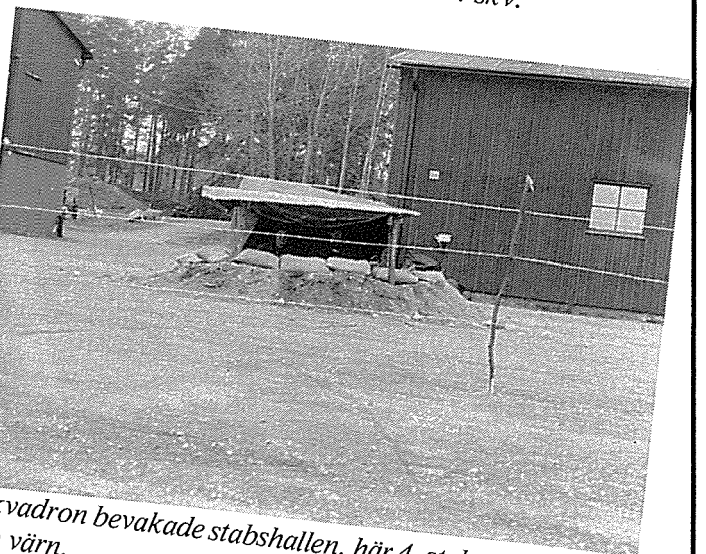
Den gamla hederliga vedgöden kom till heders på Mj. Wigholms order.

Rörlig vägsärr vid Vanäsverket ur 4. skv.

Ståvärn vid VARBERGET ur 2. skv.

4. skvadron bevakade stabshallen, här 4. stab o tr plutonens värn.

En glad och välgörande afton i straffkolonin — En glimt av kulturlivet på fästningen för 150 år sedan

av Börje Räftegård

I början av år 1844 cirkulerade nedanstående lilla artikel runt i den svenska pressen. Upphovsman var Karlsborgs fästnings egen "garnisons- och sjukhusläkare", doktor **Otto Ulrik Marin**. Sina rötter hade han i Uddevalla och emellanåt bidrog han med små artiklar i hembygdsbladet Bohusläns Tidning, där detta bidrag stod att läsa elva dagar in på det nya året. Flera dagstidningar, bl a Aftonbladet, var inte sena att plocka upp godbiten. Om orsaken till deras iver dikterades av något slags medmänsklig omtanke om de efter storbranden utblottade växjöborna, eller stolthet över Karlsborgs officerskårs höga kulturella nivå i allmänhet och skådespelarfärdigheter i synnerhet, eller om man bara hade fäst sig vid den illusionslösa slutpoängen — därom må var och en tänka fritt.

Låt mig bara tillägga att **Axel** naturligtvis syftar på skalden Tegnér's versberättelse om den karolinska krigaren med samma namn, att **Michel Perrin**, **Ett besök på dårhuset** och **Grevarna Klingsberg** är tre under 1800-talets första hälft ofta spelade komedier samt att **sal. Hjortsberg** syftar på den nyss avlidne Lars Hjortsberg, som enligt Nordisk familjebok var "Sveriges störste skådespelare" under århundradet.

* * *

Ur brev från Karlsborg

Den 28:de sistlidne december gavs här ett sällskapsspektakel till förmån för de nödlidande i Växjö. Skådespelet öppnades med en deklamation ur **Axel**, därefter gavs **Michel Perrin** och slutligen **Ett besök på dårhuset**. Det välgörande ändamålet föranledde en ovanligt talrik samling familjer ej blott ur den närmsta, men även ur den mera avlägsna landsbygden häromkring. Sällan får man väl i en landsort se sammanfört ett sällskap av så mångfaldig gradation som detta. Hovets salar och torparstugans gåvo oss sina delegater. De spelande måste därför vara beredda, att

bland sina åskådare räkna fullt kompetenta domare.

Detta oaktat var belåtenheten, för att icke säga förtjusningen, allmän. Omdömet är enstämigt, att man troligtvis ingenstades i Sverige får höra en lyckligare utförd deklamation, se en mimik, ett välde över kroppsörelserna, en avvägning av röst och tonvikt, mer naturlig och hänförande, än vad den unge skicklige amatören denna afton presterade. Men ej nog härmed; flera av de spelande, och däribland företrädesvis den nyssnämnda deklamatoren (en ung artilleriofficer) och tvenne unga officerare av Kungl. Bohusläns regemente tillhörande den här förlagda bevakningskommenderingen, utvecklade talanger, jämförbara, enligt närvarande konstkännarens bedömning, med vad huvudstadens teatrar i denna stund äga ypperst.

Man vill ej upphöra att tala och tala åter om denna glada afton, och man tackar ödet, som åt denna bortglömda avkrok även en gång unnade nöjet att erfara en skymt av sådana njutningar, dem vår tid kallar de ädlaste och på vilka den vill vara så rik.

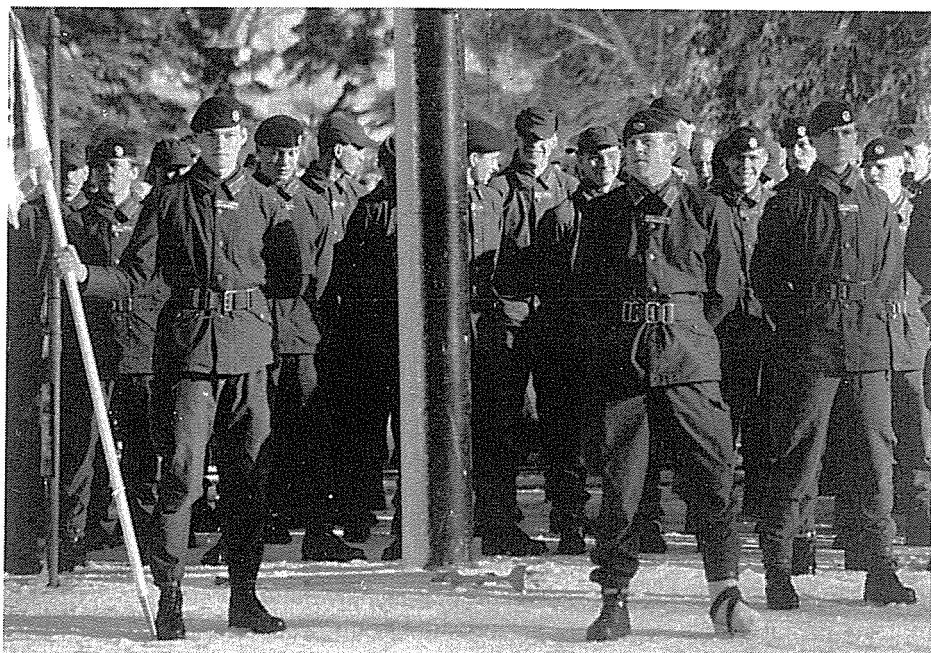
Vi hava hittills fått åtnöja oss att uppsamla de offentliga återljuden därav. Kollekten uppgick, sedan alla avgifter utgått, till omkring 200 Riksdaler riksgälds, en summa ganska betydlig, med avseende på den lilla lokalen och ortens ingalunda blomstrande välstånd.

Emellertid — på det att "ingen njutning skall vara okvald på vår jord" — begagnade någon industriös (= företagsam) person tillfället och bortstal genom genom inbrott i en chiffonier en summa penningar, ungefärligen motsvarande de influtne välgörenhetsmedlen, "och på detta sätt" — sade sal. Hjortsberg i grevarna Klingsberg — "bibehålles balansen i Europa!"

MANUSSTOPP

Nästa nummer utkommer i nov—dec.
Välkomna med bidrag före den 25/10 -89.
Redaktionen

Basketprov 1988

C 2.skv Mj Per Ingemarsson

C 4.skv Mj Conny Lundevall

C 3.skv Mj Gunnar Larsson

Soldaterinran med basker påtagning, samma dag är också besöksdag.

C livskv Mj Börje Berkelind

En av provstationerna "FIRNING".

DJÄRVBATALJONENS KFÖ

Red. hade förmånen att under maj månad få fullgöra kfö med sitt eget krigsförband.

Här följer några artiklar urplockade ur DJÄRV-NYTT, vår förbandstidning som i normala fall utkommer en gång per år. Under kfö'n utkom två extra nummer.

Batadj Per-Ola Ulvenblad skriver om första förbandsveckan.

Läget var att fientliga trupper koncentrerats längs Östersjökusten, samt att sabotageverksamhet inrapporterats. Partiell mobilisering anbefalldes. Tisdagen 16/5 landsattes fientlig trupp från luften på Landvetter och i Sätilla-trakten. Allmän mobilisering beordrades (och de flesta av oss på kfö'n rykte in). Vår bataljon fick till uppgift att dels hindra, dels störa fiendens fortsatta framrykning — därför kastades vi rätt in i krigshandlingarna. För de flesta följde några tuffa dygn, med strid, marscher, opl, förflyttningar... dagar med mycket arbete och nätter med lite sömn. Till övningen fördes också ett moment med övning av C-anfall: Beredskap och åtgärder. 2. jskv och stabsskv övades. Bataljonen fick gott beröm för åtgärder och lösning av uppgiften.

Andra svenska förband sattes nu in för att slå fienden. Vår uppgift blev att stå till MF förfogande och att genomföra reorganisation på Remmene, en skavdron skulle dock ha 30 minuters marschberedskap (för vårt eget handlingskraftmoment).

Handlingskraft — kaos

Handlingskraftmoment — kaos och ovisshet — är ett traditionellt avbrott i skjutveckans annars så väl rekade och musade övningar. Ganska skönt att börja en övning och veta att alla andra är lika dåligt förberedda som man själv **alltid** är. Med skvch på dass (plötslig magåkomma) skickades stf skvch sina plutoner att ta befälet över kaos och hindra luftlandsättnings utbredning. 1. pluton som förpluton, uppsuttna på lastbil och bandvagnar kom dock inte så långt förrän man körde rakt in i en trafikolycka. Har ni inga förarbevis på stabsskv? Drullar! De 17 minuterna som förlorades vid olycksplatsen kördes dock snart in igen med hjälp av de krockade terrängbilarna. Vi tackar övningsledning för att nycklarna satt kvar i bilarna. TACK!

Med kulsprutan på taket framrykte nu 1. pluton mot Asklanda kvarn. Vi hann dock inte så långt förrän en sprängd bro, ett eldöverfall och en skjuten plutonchef satte stopp för vidare framrykning. 1. plutons tappra attackdykartropp försvarade till batstabens fotografers stora glädje stridsställningar i ån. Trots herrar Brodins och Brandins våldsamma tagande av terräng i ån övergick plutonen snart till enbart sjukvårdstjänst.

Övriga plutoner kunde aldrig komma oss till hjälp pga egna eldöverfall och kvarliggande C-stridsmedel vilket medförde anfall i skyddsmask. Chefen 1. jpluton (Lt Dahlborg) tackar för att han fick undkomma sjuktransporten med endast tre brutna revben och ett krossat käkben samt för en kul övning.

JägarPV-assistenten på 3. jskv Ulf Nilsson berättar:

Solen har så gott som hela övningen lyst över 3. jskv. Detta är inte mer än rätt med tanke på denna skvadrons goda anda och övningsmotivation. Vädret har naturligtvis betytt en hel del för det goda humöret men även det goda kamratskapet som genomsyrat skvadronen har haft stor betydelse.

En gammal PV-ass

resonerar och reflekterar en del över kfö'n. Om man varit med på "den gamla goda tiden" och gjort några kfö'er funderar man på om det skett några förändringar i attityder och förhållningssätt. Den reflektion jag gör är att jämfört med 60- och 70-talets övningar har mycket förändrats. Motivationen verkar större idag bland manskapet; en större fokusering på uppgiften, än på vem som gör vad. Man hjälps åt oavsett rang eller grad. Även ledarskapsfilosofin upplever jag annorlunda. Detaljstyrning har bytts ut mot decentralisering som innebär att olika uppgifter läggs ut på enskilda eller en grupp, som själva löser uppgiften efter egna förutsättningar och möjligheter. Detta ökar kreativiteten och uppfinningsrikedomen. Ett sådant ledarskap upplevs stimulerande av mannarna.

Övningarna har fungerat bra, i varje fall sett från en "gammal" PV-ass synvinkel. Som ett tips inför kommande övningar förmedlas här en händelse från jägarveckan:

Hur man infiltrerar i samband med mobilisering.

Man tar sig till avstigningsstationen med tåg eller buss. Därifrån liftar man till trakten kring mob-platsen. Därefter ställer man sig vid vägen och ser vilsekommen ut. Sedan väntar man tills dess det kommer en socialt engagerad PV-assistent, som tycker att han som mob-funktionär skall vara hjälpsam och tillmötesgående. Den liftande infiltratören får förstås skjuts ända in i hjärtat av mob-platsen. Den liftande infiltratören får förstås skjuts ända in i hjärtat av mob-platsen. Sedan ser man till att bli bjuden på karameller och få upplysningar om läget. Som infiltratör blir man väl mottagen och informerad. Vänd dig med förtroende till PV-assen!

— Ja, ungefär så gick det faktiskt till under moben den 8 maj. Av detta kan man lära att PV-assar över 40 med starka faderskänslor bör undantas vid mob.

När 9.pluton 1.grupp 3.jskv tog kriget i egna händer

Efter flera dygns intensiv rörlig spaning utan resultat bestämde sig gruppen för att bege sig till Sätila. Civilbefolkningen tipsade sina försvarare om fientlig verksamhet i trakten. Efter en stunds letande fann man fiender i stor mängd. Från fler sidor genomfördes överfallet helt enligt regelboken. Fienden överraskades totalt, och led stora förluster. Blå-Gul som fanns på platsen berömde gruppen för god initiativkraft. Efter välbehövlig paus med solande och bad i Lygnern upprepades anfallet och lyckades igen!!!

Ryktet förtäljer att folkmassorna kantade Sätilas gator och hurrade när gruppen defilerade genom "stan".

Avslutningsvis

Ett tack till skvadronen och till C 3.Jskv Johan Törnqvist som haft tusen saker att hålla reda på, men trots det alltid varit lugn och haft tid att lyssna på sina mannar.

TACK FÖR ETT GOTT LEDARSKAP!

En gruppchefs tankar utbildningsåret 88/89

av Sverker Carlsson gruppch 8 jplut

Jag kommer nog alltid att minnas 4:e juli 1988. Det var den dagen ett hundratal lätt förvirrade gossar från hela landet gick in i någon slags civil gruppkollon och tågade in genom götiska valvet. Vi fick via en skylt order att följa en gul, röd eller blå snitsel och vips var vi utspridda på respektive skvadron. Vi var detta årets blivande gruppbefäl på jägarbataljon-K3.

Tiden, som härefter kom, minns jag bra som i ett enda töcken. Det var språngmarsch hit och högsta möjliga dit. Tidigt fick vi inbankat i våra huvuden att "ligger man sist så ökar man". En timma efter vårt intåg på skvadron hade ett vänligt befäl sett till att vi lämnat allt civilt kرافs från topp till tå i en malpåse för att möjligen plockas fram i april 1989. Men var plötsligt inte längre Lars, Erik eller Johan. Nej, nu var man helt enkelt ett gäng personnummer och efternamn. Som skrämda höns irrade vi omkring och visste inte vart vi skulle ta vägen. Varje uppställning var en plåga, då den innebar en utskällning av bästa sort. Man tänkte att hur farao kan någon till jobbet varje morgon och veta att han skall vara arg och sur hela arbetsdagen. Röstfrekvenserna som befälen höll sig inom första tiden kan nog jämföras med någon som stoppar huvudet rakt in i utblåset på en reamotor.

Nåväl, veckan gick om en med viss möda och plötsligt var det fredag. Den här veckodagen kom närmaste tiden att förknippas med ren skär skräck. "Fredagsordning" stod det på programmet. Vi skulle städa, putsa, feja och vårda vår utrustning och hela skvadronens lokaler. Hur mycket vi än skrubbade så fick vi inte god-

känt utan fick börja om från början. Svordomar och okvädingsord skallade hela eftermiddagen från golv till tak från missnöjda befäl. Till slut var dock dagen över och man fick sätta sig ner i bussen och åka hem.

Väl på bussen tänkte man tillbaks på dom första 2,5 procent man hade avklarat av sin värnplikt och funderade över vad man hade lärt sig. Då slog det mig hur otroligt mycket man hade fått inproppat i huvudet. Studietakten här skiljer sig ju helt klart från den gamla goda svenska skolan. Hade utbildningen skett på militärt vi skulle grundskolan kunnat minskats ner till 5 år och gymnasiet kunde man varit klar med vid 12 års ålder. Nästa sak, som slog mig, var att jag knappt sovit något under veckan, varvid jag sov 21 timmar i ett streck.

Vekorna gick och man var framme vid det stora mandomsprovet — Baskerprovet. Detta var lite grand en besvikelse. Jag hade förväntat mig att man efter halva tiden skulle kapitulera och gråtande hasa sig igenom resterande delar av provet. Nu visade det sig att provet snarare byggde på att fick man skoskav fick man ge sig annars var det inga problem. Trots allt var man både stolt och lycklig när man satt i stabshallen och åt veckans första lagade mål mat. Välborstad och med "Barren" på svaj steg man den här fredagen av bussen i sin hemstad och åkte hem till sina mäktiga stolta föräldrar och visade upp sig. Man var nu en riktig Livhusar, en i gänget, tillhörande ett kavalleriregemente med gamla anor och traditioner.

Strax härefter kom soldaterna in. Direkt satte man på sig befälsrollen och körde med dom precis som befälen

hade kört med oss. Som små djävlar smög vi runt och skrek och svor och överlämnade vår forna uppgifter till dessa stackar som redan hade fullt upp. Detta var kul en vecka ungefär sedan ville man bli kompis med dom istället. Visserligen blev man väl det men hur det än är så skiljer sig den militära hierarkin från den civila. På ett företag ser chefens underhuggare honom eller henne som sin boss och accepterar det. Underhuggarna blir också hembjudna till chefen på middag och allt är frid och fröjd. I det militära finns det ingrott agg mot alla som är högre än en själv. Instruktören ville ha skvadronschefens huvud på fat, gruppchefen vill sätta dit KB-eleven och soldaten vill helst se gruppchefen dit pepparn växer. När man började inse detta kändes det lite tråkigt och meningslöst.

Med tiden blev man väl bekant med systemet och då började man se att det inte är så väl genomtänkt och perfekt som man en gång trodde. Faktum är, att det till och med finns nästan oövervinnerliga klyftor och sprickor. Ett exempel torde vara ekonomin. Jag ställde mig en fråga i samband med att vi fick veta hur den ekonomiska situationen är inom försvaret. Skall vi ha ett försvar? Ett försvar som i sin helhet skall vara effektivt och hålla ute eller snarare hålla borta den grymma och hänsynslösa fienden från Svea rikes gränser. Är det rimligt att tro att försvaret skall kunna fungera när man skär ner anslagen från år till år? Jag började under dom mörka höstkvällarna mer och mer ställa mig sådana frågor. Motivationen sjönk i takt med att fler frågor dök upp. Är det någon idé att göra sin värnplikt när man blir utrustad med sådant materiel som faller sönder under övningarna.

Är det rätt att beslutsfattarna får styra oss så mycket att vi vid krigstillstånd blir skjutna eller skadade på grund av att vi har en utrustning som gör oss icke stridsdugliga? Skall politikerna få sitta och säga att det ställs krav på oss, att vi skall tro på den krigsorganisation som vi tillhör och kämpa med den i händelse av krig? Med den utrustning vi har på jägarbataljonen idag, tror jag vi på många punkter ligger tvåa redan i ett skymningsläge. Visserligen finns det förband som är prioriterade och som har en i stort komplett utrustning för de uppgifter dom skall utföra i krig. Tvivel råder nog däremot angående oprioriterade K 3:s gossar i händelse av krig.

På något sätt känns det som om man tvingas vara med i en rallytävling där den obefintliga ratten ersatts av en mutter och styrningen sker med hjälp av en skiftnyckel!

Tack vare omfördelade pengar har dessutom våra "gränsposteringar" fått en uppgift att lösa som tycks omöjlig. Troligen far det folk in och ut genom landet med immundräkten T.I.R på ryggen. Dessa har som enda uppgift att suga i sig så mycket information om det svenska totalförsvaret som det bara klarar av.

Dessa kan omöjligen stoppas med de anslag som ges idag. Ser man filmen "Förebudet" blir man ju inte mindre undrande angående vad politikerna tänker på. Nej, det är inte lätt att vara patriot och älska sitt fosterland med krav på sig att ge sig ut i krig när de som styr landet inte tycks se realistiskt på vare sig landets säkerhet eller neutralitet. Är det inte snart dags att vi bestämmer oss? Skall vi ha ett försvar med hög prestanda eller skall vi göra landets skattebetalare lyckliga genom att ta bort det helt och hållet?

Med detta tvivel i innerfickan åkte jag hem för att njuta av ett välbehövligt jullov. Detta kom som en räddare i nöden. Jag fick åter smak på livets goda och insåg att det finns ett liv efter muck. Dessutom hade vi passerat den magiska gränsen 50 procent och kunde nu se ljusare tider nalkas inom en snar framtid. Under lovet hade man också fått träffa alla de vänner och bekanta man försummat under gångna halvåret. Jag trodde nog man skulle ha en fruktansvärd ångest den dag det var dags att åka upp igen, men inte. Sista dagarna föll alla pusselbitar på plats och jag kom mer eller mindre till insikt om att lumpen är något man måste göra. Sedan är det upp till var och en att göra den så dräglig som möjligt. Somliga lever sig igenom detta genom att följa högre befäls krav och önskemål till hundra procent. Andra tycker det känns bättre att kunna ta första bästa chans att provocera och motarbeta systemet. Vilken väg man än väljer tror jag det är viktigt att man så fort som möjligt bestämmer sig och tar parti för endera hållet, annars tappar man all verklighetsanknytning och lumpen blir ett enda lidande. Den väg jag valde känner redan de som behöver veta till så det låter jag vara osagt.

Tack vare detta gick tiden fram till sportlovet glänsande. Det gick fort och jag såg och kände ljusare tider vara på väg. Nu hade vi en sådan sagolik tur att vi slapp allt vad snö och kyla heter. Detta bidrog nog också till att allting kändes så lätt. Tiden gick vidare och vips hade vi passerat ännu en jägarövning och påsklovet var ett faktum. Jag valde att åka utomlands för att se min tillvaro ur en annan vinkel än dom som valde att stanna hemma och exempelvis jobba. Knepet gick hem och även resterande tiden som en dans. Vid det här laget är man ju dessutom så van att allt går på rutin och ingenting är främmande.

Ja, nu sitter jag här och ser tillbaks på den tid som varit. Kanske har jag sett mer kritiskt på min värnplikt om inte annat — ifrågasatt mången sak inombords jämfört med mina lumparkompisar. Dock tror jag vi har fått samma uppfattning om det militära över lag, och även om man inte första tiden kanske kommer att överösa det en massa kärleksfulla ord, tror jag nog att jag den dag jag får barn kommer att sitta i soffan med dom uppsuttna i knät och brättade hårresande lumparminnen.

Wien den 26 mars 1989

Kära Livhusarer!

Från vår balkong högt uppe på sjunde våningen sitter jag denna soliga påskdag och tittar ner på myllret av människor. Nedanför mig ser jag KÄRTNERSTRASSE, stadens strög. Där flanerar de eleganta wienarna tillsammans med de sportiga, som är på väg till WIENERWALD för sin söndagspromenad och här och där samlas ringar av ungdomar kring någon gatumusikant. Bakom mig reser sig Stephansdomens väldiga spira, rätt upp i himlen. — Alldeles nyss bjöd den och många andra klockor i staden i en väldig klockorkester, manande till samling.

Snett till höger skymtar Stephansplatz, samlingsplats för alla turister med sina kameror. — De äldre urinvånarna minns nog när Stephansplatz under kriget var ett tillhåll för tyskarna och deras sympatisörer.

Snett åt vänster ser jag GRABEN stadens mest fashionabla gata. Som antyds av namnet gick här fordom vallgraven runt den befästa staden. Det var när romarna byggde staden till en av sina östligaste utposter och lade en garnison här som skydd mot barbarerna.

I alla tider har Wien legat i gränslandet mellan öst och väst. Även nu möts öst och väst här, denna gång i en prydlig konferens. Vad jag talar om är den Europeiska Säkerhetskonferensen. I januari avslutades högtidligt det s k Wien-mötet där man inte bara diskuterat åtgärder inom det militära området utan också inom handel, teknik och miljö samt nog så viktigt, mänskliga rättigheter. Med dess slutdokument som grund arbetar vi nu vidare.

De nya förhandlingarna går på två täter. Dels förhandlar alla Europas stater jämte USA och Kanada — ”de 35” — om förtroende — och säkerhetsskapande åtgärder för att minska risken för överraskande anfall i Europa. Det handlar om att föranmäla övningar, sända

observatörer till varandra och utföra inspektioner inom varandras armeer. Vi bygger vidare på vad Stockholmskonferensen antog 1986. — Dels är det frågan om en nedrustning av konventionella styrkor. Den förhandlingen sker mellan Nato:s och WP:s stater — ”de 23”. Här är inte Sverige och de andra ”neutrala” med. Vi får information och vi får framföra synpunkter om vår egen säkerhet.

Det är nog ingen överdrift att vi står inför viktiga förhandlingar. Klimatet verkar vara det rätta. Alla länder, särskilt Sovjet, känner att man måste bryta rustningsspiralen för att kunna använda sin produktion för annat och därför är det inte uteslutet att man går in i en förhandling om ömsesidig neddragning.

Förhandlingarna har just avverkat sin första session. Utgångsbuden är lagda från Öst och Väst. Långa diskussioner ligger framför oss. Det kan bli en tid av förändring. Om vi är framgångsrika kan det bli ett Europa med minskad spänning och minskade styrkor.

Minskningen kan emellertid innebära förändrade balansförhållanden i vår omvärld. Många befarar att en uttunning i Centraleuropa kan innebära förstärkning av stridskrafterna på flankerna. — Det är viktigt att Sverige under denna förändringsperiod, som kan bli lång, behåller sin förmåga att bidra till stabilitet i Norden. Vi vet alla att ett välövat och välutrustat svenskt försvar är en viktig förutsättning för en sådan stabilitet.

Titti och jag sänder de varmaste hälsningar från ett Wien där buskarna är gröna och trädens knoppar sväller!

Auf Wiederschen!

Magnus Olsson

Bli medlem i kamratföreningen

Vill du bli medlem i K 3's kamratförening, så att du kan fortsätta följa regementets händelser och framtid? Medlemskapet innebär bland annat att du 2 gånger per år får tidningen LIVHUSAREN.

Skriv ett enkelt brev till någon av nedanstående sekreterare

Karlsborgsavdelningen	Kn Jens Ramhøj, K 3, Box 3, 546 01 Karlsborg
Göteborgsavdelningen	Karl Liberius, Stuartg 6, 412 60 Göteborg
Skåneavdelningen	Claes Kalling, Askvägen 9, 260 40 Viken
Värmlandsavdelningen	B Lundberg, Pl 307, 680 51 Stöllet
Stockholmsavdelningen	Stig Bendz, Odengatan 30, 113 51 Stockholm

BD-pluton på K3

Text: vpl Per Larsson Foto: vpl Magnus Eriksson

Vad sysslar egentligen en BD-soldat med? Han står oftast först i matkön och han är ofta civilklädd på kvällen; är BD-soldaten den lata person en del elaka tungor påstår att han är? Låt oss undersöka vad han gör på dagarna.

Vi tar oss först en titt bortåt K3:s stab, belägen i Västra tornet. Det första som möter oss innanför dörren är vakten, som är en BD-soldat. Denna vakt, och hans två kollegor, sköter om vakthållningen tillsammans

med beredskapsstyrkan, vaktchefen, VB 1 och VB 2. Sammanlagt finns det nio stycken vakter uppdelade på tre skift, som var och ett varar 24 timmar. De tre vakterna i varje vaktomgång är alltså lediga två dygn och jobbar därefter ett dygn.

Efter att vi tagit oss förbi vakterna, går vi upp till andra våningen. Till höger har vi Stabsavdelningen och till vänster, dit vi är på väg, är Budcentralen belägen. För tillfället är sex man avdelade till allehanda uppgifter på BudC, som det brukar heta i dagligt tal. Normalt sköter endast tre man servicen här, men under en period skolas nu tre nya män in, för att senare ta över ruljansen. Just detta 'personalöverskott' ska vi beröra efter det att vi avslutat rundvandringen.

Arbetsuppgifterna på BudC varierar mellan att sortera och köra ut post till att kopiera och sammanställa K3:s telefonkatalog.

Vi går vidare och stannar till hos Fallskärmsjägarskolan. Även här finns BD-soldater placerade, ett par man tar hand om många praktiska detaljer åt FJS, ett slags servicemän. Det finns utöver dessa båda dessutom en man på FJS Tekniska Avdelning? arbetsuppgifterna kretsar mycket kring fallskärmar.

Vår vandring genom slutvärnet avslutas vid Östra tornet, där Livskvadron huserar. BD:s bidrag här tjänstgör som serviceman åt främst adjutanten, Lt Ekkfeldt, och KBS (Kompanibefälsskolan), men även åt LF (lokal försvar) och BD, vilket står för Bevakning-Depå.

Vi tar nu en avstickare ned till garagen vid Östra fyrkanten och tittar in hos ÖS Yttre, ÖS är en förkortning av Övnings- och Skjutfältsavdelningen. Denna arbetsplats är den mest personalkrävande räknat i antal man. Sex till åtta man brukar vara nödvändigt för att kunna klara av alla uppgifter, som innefattar upprätthållande av skjutfälten, terrängbanor m m.

Fortsätter vi västerut genom tunneln i vallen kommer vi till smörjhallen vid Västra fyrkanten. Här utförs lite enklare reparationer på fordon, dessutom gives bl a möjlighet till en riktig tvätt av fordonet. Personalen är, naturligtvis, annars skulle vi inte tittat in, BD-soldater med fallenhet för bilar och liknande kommunikationsmedel.

Härifrån rusar vi tillbaka förbi ÖS Yttre, genom Östra tornet och vidare till UndS (Underrättelseskolan). Servicemannen i UndS hus är också han en BD-soldat och han ska sköta bl a skjuts av befäl, mathållning vid kurser m m.

Från UndS får vi skjuts av soldaterna på parkavdelningen. De berättar att jobbet består i att hålla ordning på gräsmattor, träd och rabatter, vilket vi redan gissat.

Inget annat arbete på BD hålls så mycket utomhus som just parkarbetet.

Vi tackar för skjutsen vid kontrollhallen intill paddocken. Här pågår en enorm inbesparing av pengar åt försvaret, nämligen reparationer. BD-pluton är representerat både på fordons- och telesidan, där skillnaden i princip är att skiftnyckeln byts ut mot en lödkolv.

Hundratalet meter västerut från kontrollhallen ligger K3:s skolhus, vilket är nästa mål för oss. Både ÖS Samband och ÖS Inre håller till innanför skolhusets väggar, men de har olika uppgifter. BD-soldaterna på ÖS Inre sköter bl a tillverkningen av den välkända namnbrickan och tillhandahåller läromedel för undervisning. ÖS Samband ger service åt Signalbataljon och tar dessutom hand om programmering och allmän datorhantering.

Den återstående arbetsplatsen hittar vi i BD:s 'egna' hus, Mellersta befäl. De BD-soldater som arbetar här, står direkt under BD-chefens befäl och uträttar ofta beställningsjobb från olika avdelningar på K3. Två stycken av soldaterna har också fått en gedigen ambulansförarutbildning och medverkar ofta på övningar.

BD-plutonen tillhör Livskvadron, vilket är en del av Jägarbataljonen. Hälften av BD 1, som i sin tur är hälften av hela BD, är f d jägare som skadat sig eller tidigare har något fysiskt fel, t ex allergi. Utöver BD:s chef, kn Andersson, tjänstgör även lt Lundbäck och lt Larsson på plutonen; lt Lundbäck som ställföreträdande chef och lt Larsson som instruktör.

En BD-soldat får naturligtvis en allmänmilitär utbildning. Den varar sex veckor och inriktas främst på post- och bevakningstjänst, men även annan utbildning ingår. Tre stycken fältveckor är målet för en BD-soldat och den första veckan genomförs som en avslutning på grundutbildningen, den sista veckan som en avslutning på hela utbildningen, alltså en slutövning.

Den militära utbildningen fortgår under hela värnplikttiden i form av kvällstjänst på tisdagar och i viss utsträckning även dagstjänst på måndagseftermiddagar. Då BD-soldaten ganska sällan är ute i fält jämfört med jägaren, är han desto piggare på att slåss och åka

ut som frivillig B-styrka mot t ex jägare. Man bör inte mucka gräl med BD-soldater, som ju genast ser en chans att få stilla sin stridshunger.

Värnpliktstiden ska normalt vara 10 månader, men de flesta f d jägare får rycka ut redan efter 7,5 månader, med fem stycken KFÖ att se fram mot. Antalet veckotimmar för en BD-soldat ligger i medeltal runt 48 timmar.

Då BD-plutonen sköter fästningen och dess funktioner är dess närvaro av största betydelse. Vi såg under rundvandringen att BudC hade ett 'personalöverskott' — detta gäller även de andra arbetsplatserna — och anledningen är at BD-plutonen är uppdelad i två grupper, BD 1 och BD 2, som avlöser varandra. Just i perioderna mars—juni och Oktober—november sker drillning av den tillträdande gruppens manskap och därför är det ungefär dubbel arbetsstyrka ute på arbetsplatserna under denna tid.

På förbandsplatsen JÖ 3

En inblick i arbetet på förbandsplatsen

Gruppering

Från det att gruppen kommit fram till rekad plats, har vi 2 timmar på oss att förbereda för att ta emot skadade. Bilarna ska vara maskerade inom 15 min och en bil vara klar för sjuktransport. För att klara det måste båda bilarna tömmas så snabbt som möjligt och arbetet med att upprätta själva förbandsplatsen påbörjas direkt vi har lådor och tält som sammanlagt väger 1,5 ton, allt har sin plats och brickor med utrustning ska också dukas upp.

När väl det är upprättat är den värsta stressen över. Nu vidtar upprättandet av latriner, 20-kök, förläggningstält, gropgrävning, fältdusch, samband, osv.

God ordning och rent är ett krav.

Vi lyckades ha med oss mer ved hem, än vad vi hade ut.

Finslipning

Vi fick tid till kl 12.00 den andra dagen. För att iordningställa hela förbandsplatsen. Efter visitationen av Kn Ramhöj hämtades ved i meterlängder och nu hade vi att göra resten av veckan.

Den här dagen, som för övrigt erbjöd kanonväder, började vi med vårt jour-system, det innebär 8-timmarspass dygnet runt, där man jobbar 8 vilar 8 osv. Det gör att man till slut inte vet riktigt när på dygnet man stiger upp.

Även förbandsplatsen tillagar färsklivsmedel.

Det här systemet innebär inte att man sover 16 timmar och jobbar 8 timmar, utan att man under vilan också kan få uppgifter som vedhuggning, vattenhämtning och matlagning allt om det kommer en skadad.

Krigskirurgin

Den stora händelsen på förbandsplatsen var den krigskirurgiska övningen. Det är då vi får tillfälle att se och handskas med skarpa skador på en nedsövd gris. Under den övningen finns förutom ansvariga befäl, också en läkare och en veterinär. Läkaren lär oss hur behandlingen går till, vid exempelvis en skottskada i benet. Vi får själva assistera och handräcka vid ingreppen som hela tiden genomförs som om det vore en människa som låg där. Veterinären övervakar och ser till att grisen inte känner av någonting.

Övningen var för övrigt något av det svettigaste vi varit med om. 10 personer i ett tält på 3 x 5 m och med 2 kaminer igång och en temp på 40°C. Kravet på tempen i tältet är satt till 39°C, med tanke på att patienterna kan var nedkylda och chockade.

Skadade

Under övningen skulle vi förutom skademärkörer också ta hand om de sjuka på plutonerna. Nu hade vi lite

Bukoperation i fält.

”otur”, för det var inte många som blev sjuka. Men de som ändå var där, fick känna på t ex en gipsning (farligare saker övar vi inte på patienterna).

Information

På vår skadron kom plutonerna på studiebesök, för att i alla fall få se ur förbandsplatsen ser ut och vad vi gör där. Om ni inte varit på förbandsplatsen så försök komma dit (helst som skadad, då får ni verkligen en bra bild av vad som händer där).

Många tror att vi sjukvårdare bara går och fiser och dricker kaffe, vilket ju är helt fel, så vi vill gärna visa vad vi kan och vad vi gör.

Personal

Som det är nu, är vi 9 personer på förbandsplatsen, en väbel, övriga sjukvårdare, sedan tillkommer en läkare. Varje jourlag består av 4 personer som delar på postverksamheten. En o-post, en eldpost i förläggningstältet, en eldpost på förbandsplatsen och en som vårdar skadade.

Patient med bihåleinflammation får gips på benet.

Personalen på 4 skadrons förbandsplats	
Väbel	Ivarsson Bromander
Sjv	Årebo, Anderberg, Nilsson, Ahl, Karlqvist, Walter, Hansson
Sjvinstr	Lt Petersson.
Text:	Nilsson. Bild: Nilsson, Lt Petersson

En dag i stan

(befälsutbildning strid i bebyggelse)

Hgr eld.

Handgranat eld.

Storma in.

In...

Gemomgång efter övn.

Hgr färdig.

Dagens stridspar, Löjtnanterna Jan Pettersson och Tommy Gustafsson.

Sjukvårdskedjan

1:a åtgärden: tryckförband — ner i skydd.

Uppsminkning av skademarkörer.

Bår till ÅSA 1.

Kontroll av antalet skador — kroppsbesiktning.

Morfin — snabbt för H...

Ett litet stick...

Ovmlodare Lt Jan Petersson.

Minnesanteckningar om en Livhusar av gamla stammen, född den 17 maj 1847

av Thage Falkerstedt, Mariestad

Min morfar, Karl Johan *August* Peterson, indelt Livhusar, distinktionskorpral (furir) vid Kungl Livregementets husarer, K 3, tillhörde Vadsbo skvadron från den 1 september 1864 t o m 1 november 1897 då han erhöll avsked och pension. Han tjänstgjorde alltså i 33 år och 2 månader. Vadsbo härad är bygderna runt Mariestad.

Morfar hade tio syskon. Föräldrarna var lantbrukaren och byggmästaren Peter Olsson och han föddes på gården Storsäter i Norrbyås församling i Närke den 27 juni 1806 samt dennes hustru Anna Nilsson född den 6 november 1805 i Örebro.

Han var gift med *Kristina* Lovisa Malmsten, född den 15 februari 1847 på gården Ön i Norrbyås församling i Närke.

Min morfar erhöll först som husar torp NO 67 WAA (VAD) enligt kontrakt. I laga ordning erhöll husaren 25 riksdaler Riksmünt. Kontraktet hade rubriken "Vadsbo Sqvadron av Kungl Lifregementets Husar corps NO 67 WAA" och är dagtecknat i Mariestad den 30 september 1864. Rusthållare var: Gustav Sandberg, Lars Eriksson och Anders Eriksson. Detta kontrakt godkände min morfar således. Vittnen var: G A Brodin och Carl Olsson. Signerat "gillande" av skvadronchefen, ryttmästaren John Arsenius. Dessutom var bifogat ett läkarintyg från Sannahed den 26 juni 1864 och underskrivet av regementsläkaren därstädes, doktor Gustaf Öhrbom. Min morfar hade före antagandet fått undergå prov i bl a kristendomskunskap, att han kunde läsa felfritt, att han gått nattvarden och efter genomgångna förhör och prov erhållit "Frejd: GOD" daterat i Örebro den 29 september 1864 och underskrivet av kyrkoherden P A Hedström.

Vid antagandet var han enligt handlingarna 5 fot och 8,5 tum lång samt ogift. Han var ju bara 17 år och år 1870 i en generalmönsterrulla från den tiden står antecknat att han var gift. I en generalmönsterrulla från 1876 står antecknat att Livhusar K J August Peterson har erhållit transport till NR 65 Bellefors den 7 maj 1874.

Jag vill här omnämna samtliga skvadronschefer.

Ryttmästare och skvadronchefer var: Från 1864—1868 ryttmästare John G Arsenius. Efter honom kom ryttmästare Gustaf Fock fram till 1876 efterträdd av ryttmästare Johan Gabriel Sack intill 1884. Härefter kom ryttmästare Hugo H König intill 1889 samt näste, ryttmästare A O E Hedenstierna intill den 26 mars 1897. Ny blev slutligen ryttmästare G A Nyblaus intill

morfars avsked samma höst, den 1 november.

Det är också antecknat att han icke någon gång fanns antecknad i någon straffrulla, vilket var tämligen ovanligt, och utvisar att han var synnerligen skötsam i sin tjänst vid sitt avhållna Livregementets husarer. Det var på den tiden det finaste man kunde bli, att bli antagen som indelt Livhusar vid detta ärorika regemente. Alla unga mäns dröm på den tiden.

Den 23 juli 1887 förrättade kronolänsman Johan Hammarberg i Moholm husartorpssyne enligt bevarat protokoll. Han biträdades av nämndeman C O Ingemarson, Wrå och byggmästaren Gustaf Johansson, Bankhålla av nr 65 Bellefors. Närvarande var även sergeant J A Kjellqvist, skvadronsombud samt rusthållarna Karl Johanson, Lars Larson, Karl Peterström, Per Peterström, John Eriksson, Frans Johanson, Karl grahn samt livhusaren K J August Peterson.

Boningshuset var av timmer under tak av tegel. LAdugård av timmer med tak av halm. Det blev beslutat att nytt tak skulle läggas på. Övriga uthus ingen anmärkning, inklusive jordkällare.

Befälsplaceringar 1989/90

BATALJONSLEDNING

	LIVSKV	2.SKV	3.SKV	4.SKV
Skvch	Mj D Ernholdt	Mj A Löfberg	Mj U Gunnehed	Mj C Lundevall
Stft			Mj B Eriksson	Mj L Pettersson
Tff	Kn Cavalli-B	Kn S Eilertz		
Adj	Lt J Ekfeldt	Lt A Svanberg	Lt S Lindgren	Lt C Johnsson
Plutch	CHEFSPLUT	STABSPLUT	2.ST-TRPLUT	3.ST-TRPLUT
Stf	Kn J Törnqvist	Kn R Gustafsson	Lt T Gustavsson	Lt J Petersson
Instr	Lt T Kari	Lt S Petterzon	Lt U Ramsin	Fk J Nyberg
Instr	Fk M Magnusson	Fk P Lovborn	Fk M Beurling	Fk R Sjöqvist
		Fk T Karlsson	Serg B Gustafsson	
Instr	Fk J Trädgård	Serg M Lidholm		Serg J Linde
Plutch	BD-PLUT	JORDPLUT	4.JVPLUT	7.JPVPLUT
Stf	Kn G Andersson	Lt S Persson	Lt R Weber	Lt J Månsson
Instr	Lt Å Lundbäck	Fk T Ottersten	Fk P Hederstedt	Fk B Nordin
Instr		Fk K Sörqvist	Fk M Åhlberg	Fk U Forssberg
		Serg E Drevious	Serg L Magnerfeldt	
Instr			Serg A Ramnemyr	Serg T Johansson
Plutch	TOLKPLUT		5.JPLUT	8.JPLUT
Stf	RO/Kn Roth		Lt L Östling	Lt B Carlsson
Instr	RO/Lt Wigart		Fk J Hellborg	Fk A Svensson
Instr			Fk P Wilander	Fk M Eriksson
				Serg J Wiktorin
Plutch				9.JPLUT
Stf				Kn L Kron
Instr				Fk J Sköld
				Fk C Jirestig

C Jbat Övlt L-Å Paulsson
Stf vakant
Batadj Mj G Larsson
C batexp Lt A Nilsson
Ass Ass I Ivhammar

CBA
C CBA Mj E Wigholm
Tff Kn J Thorp
Lt C Dahl
Fk K Fellden
Isköt R Lennartsson

C YOK/ROK
Mj B Bjerkelind

I tjänst utanför Livhusarerna (K 3)

Öv 1	Arne Håkansson	Milo S	Kn	Peter Sandberg	Inf/Kav OHS
Övlt	Bo Josefsson	Milo B	Kn	Anders Ahlin	MHS AK
Övlt	Anders Westergren	Fst	Kn	Cavalli-Björkman	MHS AK
Övlt	Anders Lindberg	Milo V	Kn	Hans Källström	Räddningsv.
Övlt	Lars Åkerhielm	FFV	Kn	Tony Grepp	MHS AK
Övlt	Anders Johansson	Räddningsv.	Kn	Björn Emmelin	I 12
Övlt	Claes Grafström	Ast	Kn	Rune Karlsson	Milo V
Mj	Bo Karlsson	FMV	Lt	Stig Låth	P 4
Mj	Mats Göransson	Ast	Lt	Mats Svenningsson	FFK
Mj	Håkan Hedström	Ast	Lt	Tommy Stensböll	F 16
Mj	Johan René	Fst	Lt	Håkan Lewenstedt	KHS HK
Mj	Nils-Erik Nilsson	Milo V	Lt	Mikael Forsgren	FN
Mj	Anders Walden	Ast	Lt	Kjell Persson	KHS AK
Mj	Leif Gustavsson	InfSS	Lt	Claes Abrahamsson	KHS HK
Mj	Sven-Åke Svensson	Fst	Lt	Ulf Åberg	KHS AK
Mj	Anders Eriksson	MHS HSK	Lt	Christer Olsson	KHS HK
Mj	Philip Segell	MHS HSK	Lt	Anders Olausson	Inf/Kav OHS
Mj	Björn Olsson	FN/MHS	Fk	Jan Eklund	KHS AK
Mj	Per Ingemarsson	Tjänstledig	Fk	Owe Jansson	KHS AK
MJ	Björn Hanby	KS	FK	Magnus Abrahamsson	KHS AK
Kn	Algot Hansson	P 4	Fk	Göran Andersson	KHS AK
Kn	Allan Dahlman	P 7	Fk	Joacim Weber	KHS AK
Kn	Jan-Erik Petersson	FörvS	Fk	Daniel Sandberg	Tjänstledig
Kn	Jens Ramhöj	tjänstledig			

